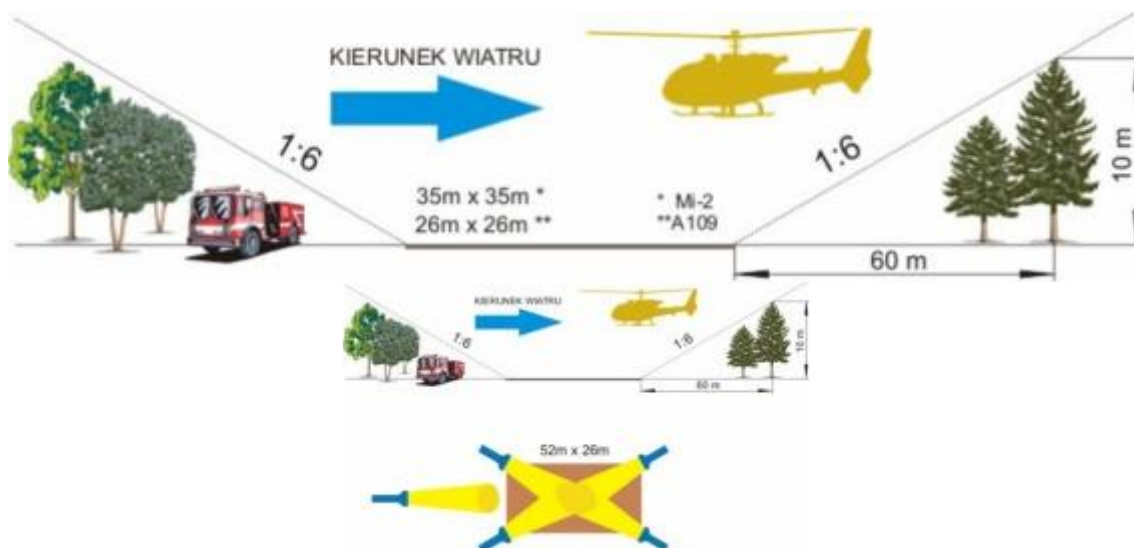

Łączność

1. Zespoły HEMS (śmigłowce) w trakcie wykonywanych operacji nawiązują łączność na ogólnopolskim kanale ratowniczym pasmo 169,00 MHz (częstotliwość służby zdrowia).
2. Każdy zespół HEMS (śmigłowiec) posiada własny, indywidualny kryptonim w zależności od bazy, w której stacjonuje.
3. Nawiązując łączność radiową należy wywoływać zespół HEMS (śmigłowiec) posługując się [kryptonimami](#).
4. Nawiąż jak najwcześniej łączność z zespołem HEMS (śmigłowcem) na częstotliwości 169,00 MHz. Jeśli wcześniej korzystałeś z innej częstotliwości w kontaktach z lecącym zespołem, możesz skorzystać również z niej.
5. Prawidłowe określenie pozycji, w jakiej się znajdujesz skróci czas oczekiwania na śmigłowiec.
6. Jeśli miejsce, gdzie oczekujesz nie jest znane załodze śmigłowca, określ przez radio położenie według charakterystycznych, łatwo widocznych z powietrza znaków orientacyjnych, np. „Łąka ok. 200 m na wschód od kościoła, w miejscowości XXX.”
7. Gdy zobaczysz lecący śmigłowiec (zwykle naziemny zespół widzi śmigłowiec wcześniej), powiedz o tym przez radio w sposób tak prosty, jak to możliwe, np. „Widzę cię, jestem na twojej godzinie TRZECIEJ” lub „Lecisz prosto na mnie”. Pamiętaj, by podawane kierunki odnosiły się do kierunku lotu śmigłowca (tak, jakbyś siedział na miejscu pilota).
8. Jeśli nie widzisz śmigłowca, ale go usłyszałeś, powiedz o tym przez radio, a jeśli potrafisz prawidłowo określić jego położenie, powiedz np.: „Słyszę cię na południowy wschód ode mnie”.
9. Poinformuj przez radio o położeniu miejsca wybranego do lądowania, jaki jest jego stan, właściwości nawierzchni, jakie są przeszkody wewnątrz i na zewnątrz strefy lądowania, zwłaszcza napowietrzne linie energetyczne lub telefoniczne. Niedopuszczalna jest obecność zwierząt, inwentarza żywego. Podaj, jakie są inne zidentyfikowane niebezpieczeństwa, określ kierunek wiatru przy ziemi. Wymiary lądowiska minimum 35x35m dla Mi-2 oraz 26x26m dla A109.
10. Jeśli śmigłowiec HEMS kieruje się do lądowania:
 - pamiętaj, że najważniejsze jest bezpieczeństwo Twoje i wszystkich osób w strefie lądowania;
 - nie dopuść do wtargnięcia kogokolwiek w przewidywane miejsce lądowania;
 - chroń oczy - pył w oczach uniemożliwi Ci dalszą działalność;
 - utrzymuj stałą łączność radiową;
 - jeśli widzisz, że śmigłowiec wykonuje manewr w kierunku niebezpiecznej przeszkody lub zagraża komuś, podaj przez radio komunikat: „Stop, uważaj np. z lewej”;
11. Nie podchodź samodzielnie, ani nie dopuszczaj innych do śmigłowca nawet po wylądowaniu. Poczekaj na wezwanie załogi śmigłowca. O zbliżaniu się osób postronnych zawsze informuj zespół lotniczy przez radio, próbuj nie dopuścić ich do stref niebezpiecznych.

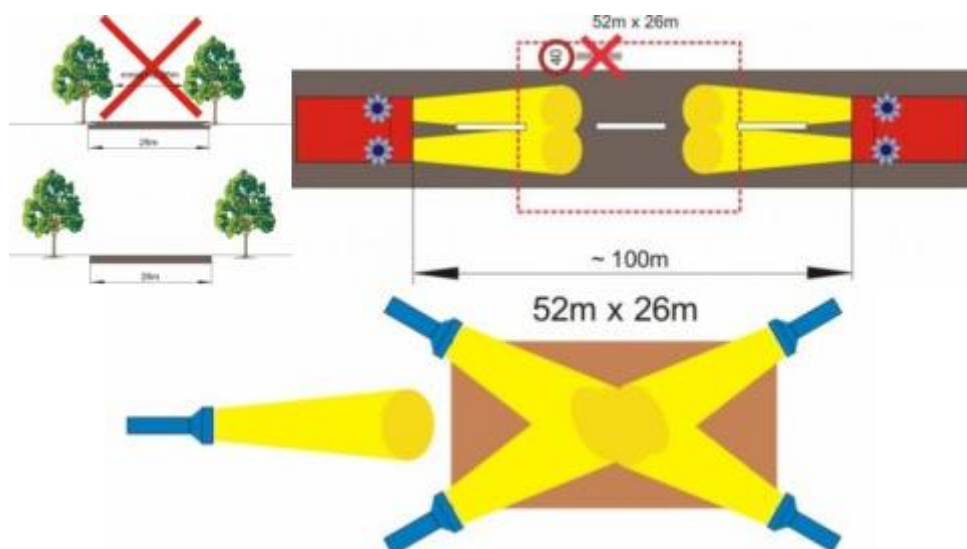
Wybór miejsca lądowania

1. Miejsce do lądowania powinno być wystarczająco duże, przyjmuje się, że minimum w dzień to kwadrat o boku 35 m dla śmigłowca Mi-2 Plus oraz 26 m dla śmigłowca Agusta A109 ([rysunek](#)).
2. W nocy loty wykonywane są wyłącznie śmigłowcem Agusta i miejsce do lądowania powinno mieć kształt prostokąta o bokach 26 m i 52 m ([rysunek](#)).
3. Miejsce - płaska powierzchnia, bez dołów, wystających kamieni itp., o zwartej nawierzchni (drobne kamienie, ostry piasek lub pył mogą zranić ludzi i uszkodzić śmigłowiec),
4. Jeżeli różnica poziomów terenu w miejscu lądowania przekracza 1 m na odległości 12 m to miejsce jest zbyt pochyle.
5. W miejscu do lądowania nie powinno być ludzi, pojazdów, przeszkód takich jak słupy, przewody linii energetycznych i telefonicznych, drzewa, pnie, kamienie, zwierzęta gospodarcze, itp. Trzeba pamiętać, że bardzo niebezpieczne a zarazem najmniej widoczne z powietrza, zwłaszcza w nocy, są przewody elektryczne.
6. Jeśli ma to być odcinek drogi, powinien być widoczny z daleka dla jadących, oddalony od łuków i zakrętów oraz bez przeszkód w kwadracie o wymiarach minimum 35 x 35 metrów.
7. Lądowanie i start śmigłowca odbywa się pod wiatr, położenie przeszkód na podejściu i po starcie powinno umożliwiać zachowanie toru lotu o nachyleniu 1:6.
8. Ostateczną decyzję o miejscu wylądowania podejmuje pilot śmigłowca.

Zabezpieczenie miejsce lądowania

1. Poinformuj przez radio o położeniu miejsca wybranego do lądowania, jaki jest jego stan, właściwości nawierzchni, jakie są przeszkody wewnątrz i na zewnątrz strefy lądowania, zwłaszcza napowietrzne linie energetyczne lub telefoniczne.
2. Podaj, jakie są inne zidentyfikowane niebezpieczeństwa.
3. Na miejscu lądowania niedopuszczalna jest obecność zwierząt, inwentarza żywego.
4. Zabezpiecz lub usuń wszystkie luźne przedmioty mogące unieść się w strumieniu powietrza w rejonie lądowiska.
5. Zamknij drzwi karetki oraz innych pojazdów w pobliżu.
6. Określ kierunek wiatru przy ziemi.
7. Chroń oczy przed unoszącym się pyłem i zanieczyszczeniami.
8. Nie należy do oznakowania terenu używać taśmy ostrzegawczej, ponieważ łatwo może się ona dostać w pracujący wirnik.
9. W celu ułatwienia załodze śmigłowca identyfikacji miejsca lądowania włącz w dzień i w nocy światła błyskowe karetki, wozu bojowego Straży Pożarnej.
10. Miejsce do lądowania w nocy powinno być w miarę możliwości oświetlone przez Straż Pożarną za pomocą czterech latarek, których światło skierowane jest do środka wyznaczonego obszaru (oświetlenie miejsca przyziemienia w nocy wykonaj w taki sposób, by nie oślepić pilota lądującego śmigłowca - nie świecić w oczy). Piąta latarka wyznacza kierunek, z którego wieje wiatr ([rysunek](#)).
11. Jeśli lądowanie odbędzie się na drodze ([rysunek](#)) lub jej skraju, zamknij ruch przed lądowaniem śmigłowca. Ruch musi być zatrzymany, aż do jego odlotu.
12. Przy wyznaczaniu miejsca do lądowania na drodze należy zablokować ruch ustawiając na obydwu końcach pojazdy z włączonymi światłami błyskowymi i drogowymi w odległości około 100 m ([rysunek](#)). Należy rozważyć usunięcie znaków drogowych i tablic informacyjnych, które mogłyby stanowić przeszkodę w lądowaniu śmigłowca.
13. Nie pal w odległości mniejszej, niż 50 metrów od śmigłowca.

Strefy niebezpieczne przy śmigłowcu

1. W trakcie lądowania, wyłączenia silników, rozruchu oraz startu, generalnie w czasie, gdy wirnik nośny się kręci - obowiązuje bezwzględny zakaz zbliżania się kogokolwiek do śmigłowca na wyznaczone lądowisko HEMS lub odległość mniejszą jak 30 metrów.
2. Podmuch od pracującego wirnika stwarza możliwość poderwania luźnych przedmiotów (np. pościeli z noszy, folii, śniegu kurzu), stanowi to zagrożenie dla przyjmujących oraz śmigłowca
3. Uważaj na wirujące łopaty i śmigło ogonowe.
4. Nigdy nie przechodź w rejonie śmigła ogonowego śmigłowca!
5. Nigdy nie podchodź do śmigłowca od strony wznoszącego się zbocza! Uważaj na łopaty wirnika nośnego!
6. Do śmigłowca zawsze zbliżaj się tylko z boku.
7. Po przekazaniu pacjenta kontakt z załogą nawiązuj tylko radiowo lub wizualnie – nie zbliżaj się do śmigłowca.

